

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 23, 27. august 2020

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Etablering af vintersæd
- Ukrudtsstrategier i vintersæd
- Vinterraps - vækstregulering og ukrudt
- Nedvisning af hestebønner
- **INSPIRATION TIL PRÆCISION**
- Præcisionssåning

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Høsten nærmer sig sin afslutning, og snart er det i stedet etablering af vintersæden og ukrudtsbekæmpelse der står øverst på dagsordenen. I denne uges TILVÆKST Salgsafgrøder kan du bl.a. læse om etablering af vintersæden, og hvordan du kan drage fordel af graduering af udsæden, samt efterårets ukrudtsstrategier i både vinterraps og vintersæd.

Har du marker med MFO græsudlæg – og høstet dem efter 20. august?

Husk at give besked til din planterådgiver, hvis du høster hovedafgrøden med MFO-græsudlæg efter 20. august. Det medfører blot at MFO-græsudlægget tidligst må destrueres d. 2. november (det er 20. oktober, ved høst senest d. 20. august), men det skal være indmeldt senest d. 10. september og gerne før. Husk at give besked til din planterådgiver.

Etablering af vintersæd

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Såtidspunkt

Generelt er den sikreste periode at så vintersæd fra den 10.-25. september, da det vil sikre et godt udbyttepotentiale, samtidig med at der er begrænset risiko for udbyttetab som følge af skadevoldere. Tidligere såning kan øge udbyttepotentialet, men det giver også større risiko for problemer med ukrudt, sygdomme og skadedyr (se længere nede). I sidste ende er vejret og muligheden for at lave et godt såbed afgørende for såtidspunktet.

Vintersæd sået senest den 7. september kan bruges som alternativ til pligtige og målrettede efterafgrøder. 2 ha tidligt sået korn kan erstatte 1 ha efterafgrøder. Sørg for at få tilmeldt alt tidligt sået korn, da det kan erstatte pligtige- og målrettede efterafgrøder, der er sået for sent og ellers ville give træk i kvælstofkvoten. Efterafgrøden skal dermed kun bruges som MFO, og da betyder den sene såning udelukkende, at destruktionsdatoen rykkes til et senere tidspunkt.

Billede 1 Vinterbyg (Foto: SAGRO).

Definition af tidlighed i forhold til såtidspunkt i vintersæd:

Tidlig	Middel	Sen	Meget sen
1.-10. sep.	10.-25. sep.	25.-5. okt.	Efter 5. okt.

Arter der egner sig til tidlig såning:

- Hybridrug kan med fordel sås tidligt, da udgiften til udsæd reduceres betydeligt. Desuden kan der opnås højere udbytter ved tidlig såning.
- Hybridvinterbyg kan sås tidligt, hvorved udgiften til udsæd reduceres betydeligt, men det er forbundet med stor risiko/store omkostninger til planteværn.
- Vinterhvede kan sås tidligt, men det har begrænset effekt på udbyttepotentialet.

Skadevoldere, der kan give problemer ved tidlig såning:

- Aggressive græsser bliver kraftige ved tidlig såning, hvorved de bliver svære at håndtere. Derfor bør man ikke så tidligt i marker med agerrævehale, rajgræs og væselhale (udsættelse af såningen med to uger vil omtrent halvere mængden af græsukrudt).
- Goldfodsyge og knækkefodsyge udgør en risiko ved tidlig såning – særligt i hvede og rug. Derfor foretrækkes gode forfrugter som vinterraps og havre forud for tidligt sået vintersæd. Flerårshvede samt hvede dyrket efter 2-3 år med andet korn, kan med fordel bejdses med Latitude.
- Havrerødsot optræder hyppigere i tidligt sået korn, og det er derfor nødvendigt at være meget opmærksom på at bekæmpe lus i efteråret. Rug er mindre modtagelig.
- Lejesæd optræder oftere ved tidlig såning (se afsnittet længere nede).
- Sneskimmel og trådkøllsvamp kan give problemer med udvintring af vinterbyg. Risikoen er størst, hvor plantetallet er for højt i forhold til sådatoen.
- Risikoen for manganmangel øges.
- Generelt bør planteværnsstrategien tilpasses til tidlig såning, hvorved omkostningerne til planteværn stiger.

Læs også **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**, hvor vigtige overvejelser ved tidlig såning blev beskrevet.

Udsædsmængde

Det er vigtigt at tilpasse udsædsmængden til såtidspunktet. Det ønskede plantetal pr. m² for de forskellige kornarter fremgår af tabel 1. Derefter kan udsædsmængden beregnes ud fra tusindkornsvægt (TKV) og forventet spiringsprocent. Normalt regnes med 80-95 % fremspiring. Den laveste spiringsprocent er typisk på knoldet lerjord og i våd jord. Med SAGROs app, kan du få en beregning af udsædsmængde og plantetal. Du finder appen, hvor du normalt henter apps, den er gratis og hedder "SAGRO". Når rug etableres tidligt, udsås der få planter pr m², husk på, at det kræver både godt såbed og godt vejr ved og efter såning, så der opnås en god og ensartet spiring.

Hybridsorterne sås i units. En unit svarer til 1 mio. spiredygtige frø.

Eksempel ved 150 pl/m²:

150 pl/m² x 10.000 m² = 1,5 mio. frø svarende til 1,5 units pr. ha.

Tabel 1 Vejledende plantetal ved etablering af vintersæd i forhold til sådato.

Afgørde	Ønsket plantetal (pl./m ²)			
	1.-10. sep.	10.-25. sep.	25.-5. okt.	Efter 5. okt.
Vinterhvede	200-250	250-325	325-375	375
Hybridrug	125-150	150-175	175-200	200
Vinterbyg	200-250	250-300	300-350	350
Hybridvinterbyg	140-160	160-180	180-200	200

Formel til beregning af udsædsmængde:

$$Kg/ha = \frac{\text{ønsket plantetal} \times TKV}{\text{springs\%}}$$

Billede 2 Logoet for SAGROs app. Du finder den ved at søge på SAGRO der hvor du normalt henter dine apps.

Sådan undgår du lejesæd

Risikoen for lejesæd kan reduceres med 1-2 effektive vækstreguleringer i foråret, men det er langt fra en fuldstændig forsikring. Dertil kommer, at det kan være svært at lykkes med vækstregulering. Derfor er dyrkningsstrategien også afgørende for, hvor stor risikoen for lejesæd er.

Tidlig såning øger risikoen for lejesæd, men følgende tiltag modvirker lejesæd:

- Tilpasset udsædsmængde i forhold til sådatoen
- Begrænset gødningstildeling i det tidlige forår
- En stråstiv sort
- En god forfrugt for at undgå fodsyge

Sådybde

Vintersæd sås generelt i ca. 4 cms dybde. Rug og hybridvinterbyg bør dog ikke sås dybere end 2 cm på lerholdige jorde. På sandjord har sådybden mindre betydning. På humusrige jorde øges sådybden lidt, da denne jord i højere grad fryser op om vinteren.

Snegle

Hold øje med snegle, og bekæmp med sneglepiller efter behov. Angreb af snegle ses typisk langs læhegn og på tungere jorde. Der kan både forekomme gnav af agersnegle og dræbersnegle. Agersneglene er små, og kan være svære at se. Læg eventuelt en sæk ud på jorden med lidt havregryn under, så du kan hold øje med snegle-aktiviteten.

Startgødning til vintersæd

Generelt anbefaler vi ikke at anvende startgødning ved etablering af vintersæd. Hvis du har arealer, hvor der er stor risiko for manganmangel, og du har gode erfaringer med at forebygge manganmangel med placering af svovlsur ammoniak ved såning, er der dog ingen grund til at ændre denne praksis.

Særligt ved etablering i pløjefrie systemer

Skal der etableres pløjefrit, hvor der er store tuer af "gammelt græs" eller meget italiensk og alm rajgræs, kan det give problemer. Det er ikke let at nå at få dem visnet tilstrækkeligt ned inden der skal sås, det kan være nødvendigt at harve græsbefængte områder nogle gange. Er du særligt hårdt ramt, så overvej om der kan være et stykke, hvor en pløjning ville være givet godt ud – så du både får ram på græsset og sparer omkostningerne til 2-3 harvninger.

Doseringen af glyphosat før såningen afhænger af hvilke ukrudstarter, der er i marken. I tabel 2 nedenfor kan du se hvilken dosis, der egner sig til de forskellige ukrudtsarter.

Tabel 2 Vejledende doser til nedvisning før såning i pløjefrie systemer. Kilde SEGES.

Ukrudt	Anbefalet dosering i gram aktivstof pr ha	Bemærkninger
Spildkorn, enårig rapgræs, nyfremspiret, småt ukrudt	360-480	Ofte nyfremspiret efter tidligere opharvning efter høst
Storkenæb, hejrenæb, snerlepilleurt	650-720	Størst dosering ved ukrudt fremspiret forår
Spiltdraps	360-720	Lavest dosering på nyfremspiret, Størst dosering ved ukrudt fremspiret forår
Alm. rajgræs	360-480	
Italiensk rajgræs og agerrævehale	480-720	Størst dosering ved planter overlevet fra sidste vækstsæson
Væselhale	1000-1200	Størst dosering ved planter overlevet fra sidste vækstsæson

Tilsæt gerne spredeklæbemiddel og 2 l/ha ammoniumsulfat, hvis vandet er kalkrigt eller okkerholdigt.

Ukrudtsstrategier i vintersæd

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Strategi

De første overvejelser vedr. ukrudtsstrategi starter før såning af vintersæden, og planlagt såtid spiller en stor rolle:

Er der meget græsukrudt? I givet fald er marken *ikke* egnet til "tidlig såning", i 1. uge af september. Vinterbyg er heller ikke smart, da der her kun er Primera S og Hussar OD/Hussar Plus OD, Mateno Duo i begrænset dosis til rådighed mod rajgræsser og andre aggressive græsser.

Kan det nås at bringe spildkorn til fremspiring? Den sikreste metode er en *øverlig* harvning lige efter høst. I de sent høstede marker i år vil det således passe dårligt med "tidlig såning", især i de upløjede marker.

Skal efterårsindsatsen deles i to, med DFF eller Mateno Duo før fremspiring og Boxer senere? Umiddelbart nej, da det bedste tidspunkt for ukrudtsbehandling med alle midler er i st. 10-11, når sprøjtesporene kan ses.

Men hvis man bruger Mateno Duo i vinterbyg eller rug *skal* der deles. Deling er desuden en fordel i visse tilfælde, som beskrevet nedenfor. Hvis man vælger at dele indsatsen, er det en fordel at vente til en lille uges tid efter såning, før behandling med DFF eller Mateno Duo. Herved forbedres effekten, fordi jorden når at "sætte" sig efter såning. Midlernes bladeffekter udnyttes desuden bedre, da noget af ukrudtet er begyndt at spire.

Deling af efterårsindsatsen er en fordel ved:

- Tidlig såning. Ved at gemme Boxer til ca. 1.oktober får man forlænget jordvirkningen over mere af efterårssæsonen. Og betingelserne for at undgå afdrift af Boxer til frugtplantager m.m. er alt andet lige bedre først i oktober end først i september.
- Meget svær jord, hvor det erfaringsvis ofte bliver svært at færdes senere. Husk at udnytte mulighed for opfølgning i efteråret, hvis den alligevel viser sig. I forgangne efterår så vi mange steder, at en tidlig efterårsindsats med høj dosis DFF ikke kunne holde fx mod almindelig brandbæger (også kendt som "Stolt Henrik") se billede 3.
- Pløjefri – eller humusrige marker (bemærk, at Mateno Duo ikke må blandes med Boxer i byg og rug) se evt. afsnittet

om pløjefri.

Billede 3 Almindelig brandbæger (også kendt som "Stolt Henrik") er en art som rent DFF lige efter såning har meget dårlig effekt på (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO).

Billede 4 Væselhale kan give store udbyttetab og spreder sig hurtigt i marken, hvis den ikke bekæmpes effektivt. Ved væselhale og aggressiv bredbladet ukrudt som fx tidsler, er det vigtigt med fuld dosis glyphosat (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO).

Den "billige løsning" med høj dosis DFF efter såning har fornuftig effekt på en række bredbladede arter samt enårig rapgræs og vindaks. Men der er næsten ingen effekt på rajgræsser og væselhale. Her bør Mateno Duo i stedet bruges før fremspiring, og i helst i høj dosis (de maksimale 0,35 l/ha i vinterbyg og rug er ikke optimalt her)

Ved pløjefri dyrkning bør der **ALTID** gøres rent med glyphosat før såning. Mod spildkorn eller enårigt rapgræs vil ca. 400 g aktivt stof ofte være tilstrækkelig, mens der ved etablerede græstuer af grovere græsser bør bruges mindst 600 g aktivt stof, endnu mere mod buske af bredbladede arter. Se også tabel 2 i afsnittet om etablering af vintersæd. Tilsæt gerne sprede-klæbemiddel og 2 l/ha ammonium-sulfat, hvis sprøjtevandet er kalkrigt eller okkerholdigt.

Det diskuteres ofte, om "jordmidler" som DFF m.fl. har sin berettigelse i pløjefri marker, der har højt indhold af halmrester m.m. i overfladen. Det mener vi, de har. Ofte ses en nedsat effekt på grund af det organiske materiale i overfladen, men typisk kun en mindre nedsættelse af effekten. Alternativet er brug af Atlantis eller Othello i efterårsbehandlingerne. Det anbefaler vi generelt ikke, både fordi det udelukker efterfølgende brug en række andre minimidler (Cossack, Hussar, Ally m.fl.) til foråret, og fordi det med stor sikkerhed øger mængden af resistent ukrudt.

Sats i stedet på DFF eller Mateno Duo i forholdsvist høj dosis og træk behandlingen til en del af ukrudtet er spirende for at udnytte bladeffekten (som er størst for Mateno Duo). I vinterbyg, hvor der ikke er andre efterårsmidler til rådighed, bør Boxer bruges senere for at sikre effekten over mest muligt af sæsonen (Husk at, i rug og byg må Mateno Duo ikke blandes med Boxer).

Tabel 3 Relevante midler til efterårsbrug.

Middel	God mod især	Parallel-produkter	Forbehold	Afstand til vandmiljø - § 3	Resistensklasse
Atlantis OD	Enårig rapgræs		Ikke i vinterbyg, "Minimiddelbegrænsning"	2 m - 0 m	B
Boxer	Effekt på de fleste græsarter	Fidox EC, Roxy EC, Jura, LFS-prosulfocarb	Max. 1 gang pr sæson. Krav om <i>mindst</i> 75 % afdriftreduktion	10 m for Jura: 5m til §3, veje, boliger m.m.	N
DFF	Enårig rapgræs, ærenpris, stedmoder	Diflanil 500 SC, Legacy 500 SC, Sempra 500 SC.	Max. 1 gang pr sæson	10 m (for over 0,12 l/ha Diflanil, fra st. 13: 20 m)-0 m	F1
Express 50 SX	Kamille, raps, hyrdetaske	Trimmer 500 WG, Trimmer SG	"Minimiddelbegrænsning"	2 m - for Trimmer 500 WG: 5 m til §3	B
Mateno Duo	Enårig rapgræs, vindaks, storkenæb, raps, kamille, kornblomst, nogen effekt på væselhale		Max. 1 gang pr sæson. Må ikke blandes med Boxer i rug og byg	20 m (10 m ved max 0,35 l/ha) – 5 m samt 2 m til veje, boliger m.m.	F3 +F1
Topik EC	Rajgræs, vindaks, (agerrævehale)		Ikke i vinterbyg	2 m	A

Iblanding i ukrudtsblandingerne

Iblanding af et par liter eller kg manganprodukt kan ske uden nævneværdig forringelse af effekten. Især i vinterbyg, der er følsom for manganmangel, kan iblanding allerede være aktuell i st. 10-11. Her er optagelsen selvsagt minimal, men det *kan* i udsatte marker være værd at være på forkant. Efter den tidlige behandling må opfølgning påregnes.

Evt. behandling mod bladlus (der overfører havrerødsot) med pyrethroid kan ligeledes kombineres med løsningerne, man bør dog vente til st 13-14. Erfaringer fra tidligere år med heftige angreb viser, at lusene først skal nå at optage en del smitstof før de er smittebærere. En for tidlig behandling vil derfor i bedste fald give en falsk tryghed, i værste fald medføre flere resistente lus.

Løsningsforslag

Bemærk, at vi har tabellen med løsninger til vinterbyg for sig, da løsningsudvalget her er stærkt begrænset. I rug er der også en del begrænsninger, men mest mht. dosis af visse af midlerne, samt forbud mod blanding af Mateno Duo og Boxer. Det beskrives ved bemærkninger og fodnoter i tabellen. I tabellen angives udviklingsstadier. De relevante udviklingsstadier om efteråret ses af figur 1:

Figur 1 Udviklingsstadier om efteråret i korn. Kilde: Seges efter Grøn Viden Landbrug nr 149/95

09	10	12	21	23	31
Spiring	Bladudvikling		Buskning		Str.

KODE	BESKRIVELSE
00	Spiring
00	Tært fra
01	Begyndende opsvulmning af frø
03	Frøopsvulmning afsluttet
05	Kimroden gennembrøder frøet
07	Koleoptilen brudt frem af frøet
09	Fremspiring: Kimbladskeden bryder gennem jordoverfladen, 1. blad synligt i spidsen af koleoptilen
10	Bladudvikling (hovedskud)
10	Første blad brudt frem fra kimbladskeden
11	1. blad helt udfoldet, spidsen af 2. blad netop synligt
12	2. blad helt udfoldet
13	3. blad helt udfoldet
19	9 eller flere blade helt udfoldet Buskningen følger oftest umiddelbart efter stadie 13 og så fald fortsættes fra stadium 21
20	Buskning, udvikling af sideskud

Tabel 4 løsninger til VINTERBYG. Moderat ukrudtsbestand, ukrudt med 0-2 løvblade.

Hvor midlerne i løsningsforslagene udbringes hver for sig, justeres dosis herefter, typisk lidt opad - hvor det er lovligt.

Løsning	Effekt mod/god mod	Midler og doser pr ha	Tidspunkt (stadium)	Kemipris kr./ha	Bemærkninger
1	Diverse bredbladet og enårig rapgræs, vindaks	0,75 l Boxer + 0,075 l DFF	10-11	160	Ved tidlig såning foreslås blandingen delt med DFF i st. 8-10 (4-7 dage efter såning). Boxer i st. 11-12
2	Som 1 + kamille, raps	0,75 l Boxer + 0,005 l DFF + 4 g Express 50 SX	10-11	175	OBS efter Express må der <i>ikke</i> følges op med en række "minimidler" fx: Ally og Hussar
3	Som 2 + storkenæb, kornblomst	0,35 l Mateno Duo Og 0,5 Boxer	0-10 11-12	240	OBS: I vinterbyg skal midlerne udbringes hver for sig

Tabel 5 løsninger til VINTERHVEDE/RUG/TRITICALE. Moderat ukrudtsbestand, ukrudt med 0-2 løvblade.

Hvor midlerne i løsningsforslagene udbringes hver for sig, justeres dosis herefter - typisk lidt opad - hvor det er lovligt.

Løsning	Effekt mod/god mod	Midler og doser pr ha	Tidspunkt (stadium)	Kemipris kr./ha	Bemærkninger
1	Diverse bredbladet og enårig rapgræs, vindaks	0,75 l Boxer + 0,075 l DFF	10-11	160	Ved tidlig såning foreslås blandingen delt med DFF i st. 8-10, (4-7 dage efter såning). Boxer i st. 11-12
2	Som 1 + kamille, raps	0,75 l Boxer + 0,075 l DFF + 4 g Express SX	10-11	175	OBS efter Express må der <i>ikke</i> følges op med en række "minimidler" fx: Ally, Cossack, Hussar,
3	Som 2 + storkenæb, kornblomst	0,35 l Mateno Duo + 0,5 l Boxer	10-11	240	OBS i rug skal midlerne udbringes hver for sig. Ved tidlig såning foreslås blandingen delt: Mateno Duo i st. 8-10 (4-7 dage efter såning) og Boxer i st. 11-12
4	Som 1 + rajgræs	2 l Boxer + 0,05 l DFF Og 0,2 l Topik + 0,5 l Olie	10-11 Og 12-13	550	Der følges op med Hussar, Cossack eller Broadway til foråret
5	Som 3 + væselhale	0,7 l Mateno Duo + 1,5 l Boxer Og 0,6 l Atlantis	10-11 11-12	750	OBS i rug skal midlerne udbringes hver for sig. Max 0,35 l Mateno Duo i rug. Max 0,45 l Atlantis i rug. Der kan efter Atlantis kun opfølges med Broadway mod væselhale til foråret (begrænset effekt)

Vinterraps – vækstregulering og ukrudt

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Den tidligt såede vinterraps er i god vækst og er nogle steder oppe på 4 løvblade. Indtil videre ser vi kun spor af rapsjordlopper og snegle ganske få steder, men da begge dele er noget, som kan forvolde store skader, er det vigtigt løbende at holde øje i alle marker. Med nedbøren den seneste uge og vejruddsigten, er der risiko for at sneglene sniger sig frem igen og udnytter det fugtige miljø.

Billede 5 Vinterraps sået på JB5 d. 5. august. Rapsen har allerede 4 løvblade og i denne mark bliver det relevant at vækstregulere. (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

Vækstregulering

Fugten og varmen har skudt vinterrapsen godt i gang, og det vil derfor være relevant at vækstregulere nogle af især de tidligt såede marker. Vækstreguleringen har til formål at hæmme strækningen i efteråret, så overvintring forbedres. Behovet for vækstregulering er derfor størst ved stor biomasse, og bør derfor overvejes, når flere af følgende faktorer spiller sammen:

- tidlig såning
- kraftigt gødede marker
- mildt efterår
- højt plantetal
- sorter med kraftig vækst.

Til vækstregulering anbefaler vi 0,4-0,5 l/kg Juventus eller Caryx. Juventus må bruges i stadie 15-19, og Caryx i stadie 13-20, bedst effekt opnås tidligt. Begge midler virker vækstregulerende og samtidig opnås sideeffekt på rodhalsråd og lys bladplet. Midlerne tæller ikke med i triazolregnskabet.

Ukrudtsbekæmpelse

I **TILVÆKST Salgsafgrøder 19** omtalte vi ukrudtshåndteringen i efteråret. Det bliver i den kommende tid relevant af følge op på eventuel clomazon-behandling ved såning. Se tabel 6 med anbefalede behandlinger nedenfor.

Rene marker er forudsætningen for topudbytte, derfor skal der være stor fokus på ukrudtsbekæmpelsen. Efter såning anbefaler vi at ukrudtsbekæmpelsen startes med 0,2-0,25l/ha Centium CS eller lignende clomazon holdigt middel, lige efter såning. Det giver en god effekt mod enårigt rapgræs, hyrdetaske, fuglegræs og ærenpris. Disse arter kan vi erfaringsmæssigt se, at der ofte giver udfordringer, når der satses på en ukrudtsstrategi kun med Belkar og Kerb. Og udfordringerne bliver rigtig store hvis vejret umuliggør bekæmpelse Belkar og Kerb i løbet af efterår og vinteren, hvilket vi desværre ser i nogle marker i indeværende sæson. Her ville ukrudtstrykket have været en helt anden håndterbar størrelse, hvis der i det mindste var blevet behandlet med Clomazon lige efter såning.

Fra **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 19**.

Tabel 6 Løsninger til efterårsbehandling af ukrudt i vinterraps. Kilde: SEGES.

Ukrudt	Løsning	Vejl. pris (kr./ha)	Bemærkninger
Enårig rapgræs, fuglegræs, hydrdetaske, ærenpris m.fl.	0,2-0,25 l/ha Centium 36 CS*	151-189	Efter såning og inden fremspiring. Undgå sprøjtning før kraftig regn
Kamiller, storkenæb, valmuer, hydrdetaske, m.fl.	0,25 l/ha Belkar	250	Fra rapsen har 2 blade. Opfølgning med 0,25 l/ha Belkar kan være nødvendigt senere.
	0,4-0,5 l/ha Belkar	400-500	Fra rapsen har 6 blade.
Spildkorn	0,25-0,35 l/ha Agil	59-83	Højeste dosis til rug. Vårbyg kan anvendes ned til 0,15 l/ha + spredklædemiddel
Agerrævehale, hejre, vindaks	0,5 l/ha Agil	119	
Rajgræs	0,0,6-0,74 l/ha Agil	142-175	Laveste dosis på små planter
Agerrævehale, fuglegræs, hejre, hvede spildkorn, rajgræs, vindaks, væselhale	1-1,25 l/ha Kerb 400 SC	230-288	Nov.-dec. Jordtemperatur under 8-10 °C. Højeste dosis mod væselhale, agerrævehale og italiensk rajgræs.

*kan erstattes af andre clomazon midler

Nedvisning af hestebønner

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Nedvisning af hestebønner til foder er kun aktuell ved uensartet modning eller meget grønt ukrudt i afgrøden.

Forsøg fra 2017-2018 viste, at nedvisning sjældent mindsker vandindholdet i kernerne, så er det den eneste grund til at overveje nedvisning, kan det helt udelades. Er der derimod meget uens modning eller meget grønt ukrudt, anbefaler vi 1440 g glyphosat pr. ha. Tilsæt ammoniumsulfat og spredklæbemiddel, som uanset produkt vil sikre større optagelse under forhold med lav luftfugtighed. Nedvisning af en stor grønmasse tager normalt omkring 3 uger, men vil afhænge af vejrforholdene. Vejledende skal der sprøjtes når ¾ af bælgene er sorte i størstedelen af marken, dvs. at vandindholdet i frøene er ca. 30 procent. Anvend afdriftsreducerende dyser med 150-170 l vand pr. ha. Det giver store dråber, som trænger ned i afgrøden.

Spildfrø

Ved såning af vintersæd efter hestebønner uden pløjning vil der ofte spire hestebønner frem efter såning, de vil dog udvintre i en normal vinter. Du kan også have gavn af fugle, mus og insekter, som vil spise en del af frøene, hvis marken kan nå at ligge urørt hen inden der igen sås.

INSPIRATION TIL PRÆCISION

Præcisionssåning

Af planterådgiver Jens Peder Pedersen, Erik Kjeldsen, Niels Holmgaard

Vi er nu tæt på at være i mål med høsten mange steder. Hvor der er udbyttekort, er det oplagt at bruge en regnvejrsdag på kontoret til at se på udbyttekortene. Høster vi det forventede? Er der noget, som springer i øjnene? Ligner det de billeder vi har set fra satellitfotos i sæsonen? Og vigtigst af alt, er der noget, som vi kan gøre for at hæve udbyttet næste år?

Mange har nok kørt i mejetærskeren og set områder i marken, hvor man kunne ønske at vintersæden havde stået lidt tættere. Her er graduering af udsæden et oplagt tiltag, og mange såmaskiner kan graduere udsæden. De konklusioner, man drager under og efter høsten, kan man sammenholde med et satellitfoto fra fremspiring tidligere år. Brug konklusionerne, og få lagt et godt fundament for næste års udbytte. Første skridt er udarbejdelsen af et kort til graduering af udsæden.

På de rigtige marker, kan graduering af udsæd bidrage rigtigt meget til bundlinjen. Det er vigtigt at pointere, at man skal være opmærksom på de områder i marken, *både* hvor der skal skrues op *eller* ned for plantetallet og derved udsædsmængden.

Kortene til graduering kan laves i flere programmer. Husk, graduering af udsæd løser ikke problemer, som skyldes

andre ting, som fx vandlidende områder grundet dårlige dræn, dårlige reaktionstal m.m., men disse problemer skal også løses.

Når man graduerer udsæden, er vores anbefaling, at man laver et områdekort i god tid, og på sådagen sætter niveauet i de forskellige områder, ud fra såbedets kvalitet og forventet fremspiring. Anvend fx SAGROs App til at finde udsædsmængder under forskellige forudsætninger, og vær ikke bange for at variere væsentligt indenfor marken. App'en kan beregne automatisk, men har man en vis erfaring, bør man lave en manuel beregning, og selv skrue op og ned både i ønsket plantetal og forventet fremspiring. Vi oplever, at mange har for store forhåbninger til spireprocenten i marken ift. den faktiske fremspiring.

Opfølgning, opfølgning, opfølgning

Skal man arbejde med gradueret udsæd, er læring og opfølgning vigtig. Det betyder, at man skal have et "as applied"-kort (det kan laves i hånden evt.) fra såningen, og efter fremspiring tælle planter/m² i marken. Der skal tælles både, hvor der er sået forventet normal mængde, og hvor der er skuet op og ned. Fik du det forventede ud af det? Eller var vurderingen af såbedet og krævet udsædsmængde væsentligt forkert? Når man laver opfølgningen, er det også vigtigt at tjekke, om der er andre faktorer, som spiller ind, der kunne fx være sneleangreb i marken.

Derudover er det vigtigt, at man husker, eller får noteret, at der er gradueret på udsæden, for satellitfotos vil nu ikke længere vise variationen i marken og jorden, men hvor godt, man har fået gradueret sin udsædsmængde.

Har du brug for hjælp med at lave kort til graduering af udsæd, så kontakt en af nedenstående eller din egen planterådgiver. Husk at få en aftale i kalenderen til opfølgning på fremspiring sammen med din rådgiver.

SAGROs præcisionsspecialister: Niels Holmgaard (96 29 69 36, nih@sagro.dk), Erik Kjeldsen (96 29 69 13, ekj@sagro.dk), Jens Peder Pedersen (76 60 23 35, jpp@sagro.dk)